



จูลสารข่าววินัยอิเล็กทรอนิกส์ กรมพัฒนาที่ดิน
(LDD disciplinary E-newsletter)
ฉบับที่ ๑/๒๕๖๖ (พฤศจิกายน ๒๕๖๕)

หลักกฎหมายควรรู้

“ข้าราชการ จะมีสิทธิรับค่าเช่าบ้านได้อย่างไร?”

ค่าเช่าบ้านข้าราชการ เป็นค่าตอบแทนอย่างหนึ่งที่ทางราชการจ่ายให้แก่ข้าราชการ เพื่อเป็นการช่วยเหลือข้าราชการที่ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัยเพราะทางราชการเป็นเหตุ เนื่องจากได้รับคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานแห่งใหม่ในต่างท้องที่ที่ข้าราชการผู้นั้นได้ปฏิบัติราชการอยู่ หรือได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องของตนเอง โดยให้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านได้เท่าที่จ่ายจริงตามสมควรแก่สภาพบ้าน แต่ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราค่าเช่าบ้าน เว้นแต่ข้าราชการผู้นั้นเข้าข้อยกเว้นที่ทำให้ไม่เกิดสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน

พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๗ ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้เว้นแต่ผู้นั้น

- (๑) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้ตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด
- (๒) มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ โดยไม่มีหนี้ค้างชำระกับสถาบันการเงิน
- (๓) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง

ความในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการผู้ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ที่เป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกหรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่ด้วย

ข้าราชการผู้ใดได้รับเงินเดือนไม่ตรงกับที่กำหนดในบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามส่วนของเงินเดือนโดยคำนวณตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๗/๑ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ใช่ข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ โอนมาเป็นข้าราชการไม่ว่าครั้งใดก็ตาม การบรรจุและแต่งตั้งผู้โอนมาเป็นข้าราชการนั้น ในท้องที่ใด ให้ถือว่าเป็นการบรรจุและแต่งตั้งในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกตามพระราชกฤษฎีกานี้ และไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ จนกว่าจะได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ตาม มาตรา ๗

กรณีข้าราชการได้รับคำสั่งให้ไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ (มาตรา ๗ กรณีบุคคลย้าย) โดยข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานในต่างท้องที่ รวมถึงกรณีที่ข้าราชการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกหรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่ มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน **เว้นแต่**

๑. ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว ✕

การที่ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยไว้ให้อยู่แล้ว เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับข้าราชการที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานในต่างท้องที่ เมื่อข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานในต่างท้องที่ และได้รับการจัดบ้านพักจากทางราชการให้แล้ว ย่อมไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านจากทางราชการอีก และหากไม่ยอมเข้าอยู่อาศัยบ้านพักที่ทางราชการได้จัดไว้ให้ถือว่าสละสิทธิในบ้านพักนั้น

ซึ่งข้าราชการผู้นั้นจะเป็นผู้ไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านจากทางราชการ แต่การสละสิทธิบ้านพักของทางราชการดังกล่าว ไม่มีผลผูกพันข้าราชการหากบ้านพักของทางราชการทั้งหมดได้รื้อถอนไปแล้ว จนไม่มีบ้านพักที่ทางราชการจะสามารถจัดให้ข้าราชการเข้าพักอาศัยได้ หากข้าราชการมีความจำเป็นต้องเช่าบ้าน เช่าซื้อ หรือผ่อนชำระเงินกู้ และได้อยู่อาศัยจริง ก็มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการได้

๒. มีเคสสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ โดยไม่มีหนี้ค้ำชำระกับสถาบันการเงิน ✕

ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ และในท้องที่นั้นมีเคสสถานที่ดินเองหรือคู่สมรสมีกรรมสิทธิ์อยู่ ข้าราชการผู้นั้นย่อมไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน เว้นแต่ เคสสถานที่ดินเองหรือคู่สมรสมีกรรมสิทธิ์อยู่นั้นยังมีหนี้ที่ค้ำชำระกับสถาบันการเงินอยู่ ย่อมมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านจากทางราชการจนกว่าเคสสถานแห่งนั้นจะหมดภาระไม่มีหนี้ที่ค้ำชำระกับสถาบันการเงิน หรือจนกว่าจะได้รับคำสั่งให้โอนย้ายไปรับราชการในท้องที่อื่น

ข้าราชการผู้มีสิทธิได้รับมรดกเป็นบ้าน โดยเจ้าของมรดกมิได้ทำพินัยกรรมไว้ บ้านย่อมเป็นมรดก ตกทอดแก่ทายาททุกคน ข้าราชการผู้นั้นจะไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน เช่น

✕ หากข้าราชการผู้นั้นเป็นทายาทคนเดียวที่มีสิทธิได้รับมรดก ย่อมไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน

✕ หากข้าราชการได้รับส่วนแบ่งมรดกโดยบ้านเป็นกรรมสิทธิ์รวม ซึ่งข้าราชการผู้นั้นสามารถพักอาศัยอยู่ในบ้านดังกล่าวได้โดยไม่ขัดต่อสิทธิแห่งเจ้าของรวมคนอื่น ย่อมไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน

✘ หากข้าราชการไม่ได้รับส่วนแบ่งมรดกไม่ว่าจะโดยการแบ่งปันทรัพย์มรดกหรือโดยการสละมรดก ซึ่งข้าราชการผู้นั้นสามารถพักอาศัยอยู่ในบ้านหลังดังกล่าวได้ แต่ไม่ยอมรับส่วนแบ่งมรดกหรือสละมรดก ถือว่าข้าราชการผู้นั้นได้รับความเดือดร้อนในเรื่องที่อยู่อาศัย อันเนื่องมาจากตนเองเป็นเหตุ จึงไม่ควรมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน

ทั้งนี้ ถ้าข้าราชการผู้นั้นแม้ได้รับส่วนแบ่งมรดกหรือไม่สละมรดก ก็ไม่สามารถพักอาศัยอยู่ในบ้านนั้นได้ ย่อมมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน นับแต่วันที่เช่าอยู่อาศัยจริง แต่อย่างไรก็ตาม การไม่ได้รับแบ่งมรดกหรือการสละมรดกของข้าราชการจะต้องเป็นไปโดยสุจริตมิได้มีเจตนาเพื่อให้ตนมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้

๓. ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง ✘

การร้องขอย้ายของข้าราชการไม่ว่าจะมีความประสงค์ไปในท้องที่ใด อำเภอใด เมื่อได้แจ้งความประสงค์กับส่วนราชการแล้ว และส่วนราชการได้มีคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการในสำนักงานท้องที่ที่ตนได้แจ้งความประสงค์ไว้ ย่อมทำให้ข้าราชการผู้นั้นไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน แต่หากส่วนราชการมิได้มีคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการในท้องที่ที่ข้าราชการได้แจ้งความประสงค์ขอย้ายไว้ โดยสั่งให้ไปปฏิบัติราชการในท้องที่อื่น หรืออำเภออื่นแทน ข้าราชการผู้นั้นย่อมไม่เข้าข้อยกเว้นที่ทำให้ไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านกรณีย้ายตามคำร้องขอของตนเอง อนึ่ง การที่ข้าราชการได้ย้ายตามคำร้องขอของตนเอง แต่ในคำสั่งให้ข้าราชการเดินทางไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่มิได้ระบุข้อความไว้ในคำสั่งว่า “ตามคำร้องขอของตนเอง” แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้าราชการผู้นั้นเป็นผู้ร้องขอย้ายจริง ให้ถือว่าเป็นกรณีที่ข้าราชการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติราชการประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง ย่อมไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านจากทางราชการ

การโอนข้าราชการ

การโอนข้าราชการไม่ว่ากรณีใดๆ ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการ และมีสาเหตุมาจากส่วนราชการที่รับโอนขาดแคลนบุคลากรหรือต้องการให้ข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านของส่วนราชการอื่นมารับราชการในส่วนราชการนั้น ย่อมไม่ถือว่าเป็นการได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของตนเอง หากไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๗ อนุมาตราอื่น ย่อมมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน ทั้งนี้ หากข้าราชการได้โอนเปลี่ยนหน่วยงานโดยมีข้อตกลงในการโอนว่า “จะไม่ขอใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน” ย่อมจะมีผลผูกพันคู่สัญญาระหว่างข้าราชการกับส่วนราชการ ทำให้ข้าราชการผู้นั้นไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านตามข้อตกลงที่ได้ให้ไว้แก่ส่วนราชการ

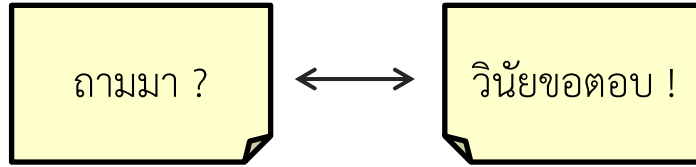
อุทาหรณ์ควรฟัง

เบิกค่าเช่าบ้านเท็จ โดยพฤติการณ์ปกปิดความจริง

จุลสารข่าววินัย ฉบับนี้ขอนำเสนออุทาหรณ์การเบิกค่าเช่าบ้านเท็จ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ นายกอล์ฟ ซึ่งเป็นข้าราชการรายหนึ่งได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ไล่ออกจากราชการต่อ คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.) กรณี เบิกค่าเช่าบ้านอันเป็นเท็จ โดย **นายกอล์ฟ (ผู้อุทธรณ์ และเป็นผู้เช่า)** ได้ทำสัญญาเช่าบ้านจากนางสาวออย (**ผู้ให้เช่า**) ในอัตราค่าเช่า เดือนละ ๓,๐๐๐ บาท หลังจากทำสัญญาเช่าแล้ว นายกอล์ฟ ก็ไม่เคยอยู่บ้านเช่าหลังดังกล่าว โดยมีแต่นายณัฐ (**ผู้อาศัยอยู่ในบ้านตามความเป็นจริง**) มาอยู่อาศัยแทน และนางสาวออย ได้รับค่าเช่าบ้านจากนายณัฐ เป็นประจำทุกเดือน แต่ออกใบเสร็จรับเงินในนามของนายกอล์ฟ ตามที่นายกอล์ฟ ร้องขอ นางสาวออย ได้ขายบ้านหลังดังกล่าวให้นางสาวแพท (**ผู้เป็นเจ้าของ บ้านที่ให้เช่าคนใหม่**) หลังจากการขายบ้านไปแล้ว นางสาวออย ก็ไม่ได้รับเงินค่าเช่าบ้านจาก นายกอล์ฟ หรือนายณัฐ อีกเลย แต่นายณัฐ ก็ยังอาศัยอยู่บ้านหลังดังกล่าวและได้ชำระ ค่าเช่าบ้านให้ นางสาวแพท เรื่อยมา

โดยมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า คำสั่งลงโทษไล่นายกอล์ฟ ออกจากราชการเป็นคำสั่ง ที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เมื่อพิจารณาคำให้การของนายณัฐ ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ว่า นายกอล์ฟ ได้เบิกเงินค่าเช่าบ้าน อัตราเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท และนายกอล์ฟ ไม่ได้อยู่อาศัย ในบ้านเช่าจริง ย่อมไม่มีเหตุผลอันใดที่นายกอล์ฟ จะมอบเงินค่าเช่าเดือนละ ๓,๐๐๐ บาท ให้นายณัฐ จึงเชื่อว่าเงินที่นายกอล์ฟ มอบให้นายณัฐ ไม่ใช่เงินค่าเช่าบ้านตามที่นายกอล์ฟ กล่าวอ้าง อีกทั้งการที่นายกอล์ฟ อ้างว่าไม่ทราบนางสาวออย ผู้ให้เช่าได้ขายบ้านให้นางสาวแพท ไปแล้วนั้น ก็ยิ่งแสดงให้เห็นได้ว่า นายกอล์ฟ ไม่ได้อยู่ในบ้านเช่าจริง ถ้านายกอล์ฟ ได้เช่าอยู่อาศัย ในบ้านเช่าจริงย่อมจะต้องทราบว่านางสาวออย ได้ขายบ้านให้กับนางสาวแพทแล้ว

การกระทำของนายกอล์ฟ จึงเป็นการไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของความเป็นข้าราชการ และนับได้ว่าเป็นการกระทำที่สังคมทั่วไปรังเกียจ ประกอบกับเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับเกียรติศักดิ์ของความเป็นข้าราชการ และนับได้ว่าเป็นการกระทำที่สังคมทั่วไปรังเกียจ ดังนั้น การกระทำของผู้อุทธรณ์จึงมีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ คำสั่งลงโทษไล่ผู้อุทธรณ์ออกจากราชการ จึงเหมาะสมกับกรณีความผิดแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น ก.พ.ค. จึงมีมติให้ยกอุทธรณ์



กรณีการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านไม่ถูกต้อง จะถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่

น้องดินดี : พี่วินัยคะ วันนี้น้องดินดีมีคำถาม อยากจะขอลถามพี่วินัยในเรื่อง การเบิกค่าเช่าบ้านค่ะ ถ้าหากว่า ข้าราชการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม จะเป็นความผิดทางวินัยหรือไม่ และต้องได้รับโทษสถานใดคะ

พี่วินัย : เป็นคำถามที่ดีเลยครับ ค่าเช่าบ้านฯ ตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้าน ข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นค่าตอบแทนอย่างหนึ่ง นอกเหนือจาก เงินเดือนและเงินตอบแทนอื่นที่ได้รับจากทางราชการ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ กรณีได้รับคำสั่ง ให้ไปปฏิบัติราชการประจำในต่างท้องที่ และไม่มีที่อยู่อาศัยของตนเองหรือของสามีหรือภรรยา ที่พอจะอาศัยอยู่ได้ในท้องที่นั้น โดยข้าราชการผู้เบิกค่าเช่าบ้านจากทางราชการต้องเช่าบ้าน และอาศัยอยู่ในบ้านที่เช่าจริง จึงจะมีสิทธินำหลักฐานการเช่าบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้าน จากทางราชการได้ครับ

ในส่วนเรื่องการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมนั้น ตามหนังสือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๔/ว ๖๑ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๑ เรื่อง การใช้สิทธิ เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ได้กำหนดแนวทางการลงโทษไว้ว่า เมื่อมีการตรวจสอบพบว่า ข้าราชการรายใดมีเจตนาใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านไม่ถูกต้องขัดกับพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้าน ข้าราชการ ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยทุจริต มีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถือเป็นโทษ ที่ร้ายแรงมากเลยนะครับ ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการพิจารณาโทษไล่ออกจากราชการ และไม่มีสิทธิ ได้รับบำเหน็จบำนาญ

อ้างอิง/ที่มา

๑. หลักกฎหมายควรรู้

- พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ.2547. (2547, 11 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 121 ตอนที่ 81 ก. หน้า 29-35.
- พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2550. (2550, 9 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนที่ 89 ก. หน้า 80-83.
- พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2556. (2556, 30 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 130 ตอนที่ 91 ก. หน้า 1-3.
- กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง. (2557). *คู่มือ/องค์ความรู้ด้านการเงินการคลังภาครัฐ เรื่อง ค่าเช่าบ้านข้าราชการ*. กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง.

๒. อุทาหรณ์ควรฟัง

- คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม. (9 มิถุนายน 2558). *เบิกค่าเช่าบ้านเท็จ*. <https://mspc.ocsc.go.th/กพค/KM/กพคขอบอก/นสพ/เบิกค่าเช่าบ้านเท็จ>

๓. ถ้ามมา ? วินัยขอตอบ !

- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (30 มีนาคม 2541). *การใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ*. https://saraban-law.cgd.go.th/easinetimage/inetdoc?id=show_CGD.W.20405_1_BCS_1_pdf